

R a s t Saz Semâîsi

Ney

Tanburi Benli **Hasan Ağa**

Usûlü : **Aksak Semâî** [10 / 8]

1 . H a n e / (Serhane) / (Hane-i Evvel)

S O N / (Temmet)

21 **4 . H a n e / (H a n e - i R a b i) / S e n g i n S e m a i**

23

25

27

Tanburi Benli Hasan Ağa

1016 (1607) yılında Edirne'de doğdu. Daha sonra ailesiyle birlikte İstanbul'a gitti. On sekiz yaşında Enderun'a alınıncaya kadar babasının helvacı dükkânında çalıştı. Sarayda, o sıralarda çocuk yaşta olan IV. Murad'dan gördüğü yakın ilgi, onun padişahlığı döneminde de devam etti ve bir müddet sonra musâhib-i şehriyârîler arasına girdi. IV. Murad'ın vefatı üzerine (1640) saraydan ayrıldı. Bundan sonraki hayatı hakkında bilgi bulunmayan Hasan Ağa İstanbul'da vefat etti.

Hasan Ağa, sesinin güzelliği sayesinde ve bestelediği eserlerle devrinin önde gelen mûsikişinasları arasında yer almıştır. Babasından tanbura çalmayı öğrenerek mûsikiye başladığı kaydedilmektedir. Enderun'a girdikten sonra tanbur çalmasını da öğrenen Hasan Ağa tanbur üstadı olarak şöhret oldu. Nitekim IV. Murad'ın kendisinden sık sık tanbura ve Rumeli türkûleri dinlediği, ayrıca sarayda yapılan fasıllara sazı ve sesiyle katıldığı bilinmektedir. Ancak mûsikideki asıl şöhretini bestelediği saz eserlerinde ortaya koyduğu başarı ile kazanmıştır. Zamanımıza ulaşan on üç peşrev ve saz semâisinin arasında bilhassa iki rast peşrevi ve aynı makamdaki saz semâisi ile pençgâh peşrevi Türk mûsikisi repertuarının en seçkin eserlerindendir.

Kaynak : <https://islamansiklopedisi.org.tr>

A k s a k S e m a i U s û l ü

*) On zamanlı altı vurgulu Türk musikisinde çok kullanılmış usûllerimizdendir.

*) Aksak usulünden bir fazla zamanı (KE) vurgusuna ilave edilerek (KÂ) vurgusuna dönüştürülmesinden ibarettir. Dini musikimizde Mevlevî ayinerindeki saz bölümlerinden (çok kısa) başka yerde kullanıldığı görülmemiştir. Bütün saz semâileri (dördüncü haneler hariç) bu usûlle bestelenmiştir. Klasik faslımızın bestelerden sonra okunan sözlü eser olan Ağır Semâiler'in çoğu bu usûlle bestelenmiştir.

*) 10/16 rakkamı ile gösterilen mertebesine CURCUNA usûlü denir. Curcuna usûlü ismini alan DÜM(5) - TE (2) - KA (3) kalıbında kullanılmıştır.

*) İkinci mertebesine AKSAK SEMÂİ, üçüncü mertebesine AĞIR AKSAK SEMÂİ denir. İki değişik Türk Akseâğının birleşmesinden meydana gelmiştir.

Aksak Semâi D a r b U s û l ü

[10 / 8] m e r t e b e s i

- 1 . Darb : (Dü-Üm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 2 . Darb : (Te) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]
- 3 . Darb : (Ka-Aa) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 4 . Darb : (Dü-Üm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 5 . Darb : (Te-Ek) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 6 . Darb : (Tek) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]

S e n g i n S e m â i U s û l ü

*) Altı zamanlıdır.

*) [6 / 4]'lük Sengin Semâi Mertebesi .

S e n g i n S e m â i D a r b U s û l ü

- 1 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 2 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 3 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 4 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 5 . Darb : (Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

Kaynak :

1) ' Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hurşit UNGAY

2) ' Türk Mûsikisi Nazariyâtı ve Usûlleri-Kudüm Velvelleri ' İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]